

Férfikor Budapesten

(Részletek)

MAJOR MÁTÉ

A Mátray utcai lakás¹⁴

A negyedik emeleti függőfolyosóról, a lépcsőháztól balra eső sarokban lehetett az utcai beépítés udvar felőli traktusába belépni, az előszobába. Az előszoba merőlegesen, az utcára indult, aztán a középfal mellett jobbra fordult, és meg sem állt a fürdőszobáig. Ily módon...

Mindhárom utcai szobába külön ajtón lehetett belépni. Belül kétszárnyú ajtók anfiládjára volt fűzve a három szoba. Az előszobától jobbra sorakozott a konyha, a kamra, a cselédszoba, a W.C. és végül a fürdőszoba... Az előszobába népies magyar bútor került [...] A garnitúra egyébként egy asztalból, padból, hat székből, a pad fölé akasztható tálásféléből és egy ládából állt. A faragott puhafa bútordarabokat világoskék alapon, több színű magyaros dekoráció díszítette. Némi textília hozzá, a tálás kampóin valódi népi, kerámia kancsók, a falon egy-egy pregacsa, a földön paraszti rongyszőnyeg – az egész, főleg eleinte nagyon tetszett.

Szemben az előszobaajtóval lehetett az első szobába lépni. Ez lett tehát a nappali-fogadó-ebédlő szoba, alvóhely nélkül, de ahogyan berendeztük, nem felelt meg tipikusan rendeltetésének. [...] A sublót (fiókjaiiban akkor fehérneműt tároltunk) hordozza azt a néhány régi üveg- és porcelán edényt – poharat, palackot, kávéskannát, csészét, tányért. [...] A sublót felső lapján akkor, középen egy szép régi, üvegezett faszekrényes empire óra (XIX. sz. első fele) állt, nagy kerek, zománcos óralappal, s még három kisebb, egyiken kedves képecskével. Az óra felett a falon egy régi metszet függött a drezdai Zwingerről, hullámos fekete keretben, kétoldalt pedig szim-

¹⁴ Budapest, Szépirodalmi Kiadó, é.n. (1978) 297–302. old.

metrikusan, egy-egy Szobotka-karc kapott helyet, az ismert, enyhén kubisztikus lovas kocsis képek karmásolatai. Ugyancsak a falnál [...] az ablak melletti sarokban egy szalongszék állt, barokkos ovális asztal körül, a falnál egy szófa, a többi oldalán szépen elrendezve négy szék. A szófa támlájának fakerete hullámosan dekoratív, a székek hajlított támlája egyenes záródású, belül ízléses osztással. A garnitúra részei tehát három stílári árnyalatot is képviseltek, mégis összhangban voltak. Ezt segítette elő az egységes, zöld-fekete csíkos, apró virágokkal beszórt huzat. Az asztalon horgolt terítő, az ablakon még nincs függöny. A szófa felett díszes keretben olajfestmény lóg, Fenyő György műve, a Kis-Svábhegy tájáról. Az ablaktól jobbra állt az a nagyon szép intarziás szekrény, mely Bözsi lánykorában a könyvszekrény szerepét töltötte be, miként itt is. [...] A [...] szoba sublót-tal átellenes sarkában volt az egyik cserépkályha, a garnitúrával szemben viszont – ugyancsak „antik” – kétlábú, de széles talpú, kis asztal kapott helyet, felette fakeretes tükörrel, fiókjában varró, stoppolóeszközökkel és anyagokkal, leszakadt és tartalékgombok gyűjteményével stb. Alighanem ennek a szobának padlóját díszítette az a nagyméretű népi szőnyeg, melyet Apa első világháborús katonáskodása idején vagy utána, Boszniából hozott, lehet, hogy hadizsákmányként. Fő színei kék és piros voltak, mintái pedig a mi torontáli szőnyegeinkre emlékeztettek. [...] Ezenkívül volt még három vagy négy Baján szőtt, magyar perzsánk is, de az eredetiekhez közel álló ízléses mintákkal.

A középső – a kályha nélküli – szoba volt az enyém. [...] itt állt az én ágyam egy, két végén kifelé hajlított, valódi empire „recamier” eléggé magas lábakkal, úgy, hogy fekvőszintje a padló felett kb. 60 cm-re lehetett. [...] Az ágy az utcai falra merőlegesen, a jobb oldali sarokban állt. [...] Ebben a szobában biztosan volt még két szép biedermeier szekrény, talán még egy ovális asztal, három karcsú székkal, bár lehet, hogy az utóbbiak a harmadik szoba berendezéséhez tartoztak.

Lakásunk nem magunk csinálta attrakciója, egy kis erkély, már a harmadik szobához tartozott. ... Kétoldalt Bözsi leányszobájának két intarziás biedermeier szekrénye állott, közöttük egy közönséges rekamié, nagy és gyönyörű torontáli szőnyeggel rejtve bolti silányságát. A rekamié felett egy bajai pregacsa, keresztben a falra szögezve, úgy, hogy piros alapszínén a színes csíkok lefelé futnak. A pregacsa felett három, Rómából hozott Alinári-reprodukció, keskeny fekete keretben. [...] Az utcai falnál, a két ablak között, elég hely maradt Bözsi lánykori ágyának, egy remek intarziás biedermeier ágynak.

Bimbó utca 5.¹⁵

Az új lakás előszobájából – ide került most is a milleniumi „népi” bútor – jobbra nyílt a konyha és tartozékai, és szemközt a hall. Ez most a Mátray utcai lakás első szobájának funkcióját töltötte be, csaknem ugyanazokkal a bútorokkal, ezek némi átrendezésével. Az ablak melletti sarokban, úgy, ahogy a Mátray utcában, állt a „szalon”-garnitúra, vele szemben a sublót az üvegekkel, porcelánokkal, közte és az ajtó között pedig a nagy könyvszekrény. A hall bejáratától balra nyílt a fürdőszoba ajtaja, a fürdőn át Bözsi szobájába lehetett jutni, szemben a hall kétszárnyú üvegajtóján át pedig az én szobámba. A fürdő és a szobám ajtaja közt, a hall sarkában a kis varróasztal volt, de a tükör fölülre Bözsihez került, míg itt, már egy általam tervezett, ágas-bogas fa virágtartó állvány lógott, ágain-bogain egy-egy kaktusszal. Új volt a hallban az ablak parapetjéhez állított könyvespolc is, szaporodó könyvállományunk első bővítése. (A virágállvány pirosra, a könyvespolc fehérre volt mázolva) A padlót itt is a boszniai szőnyeg borította, az ablak három szárnyára pedig hamarosan csipkebetétes vitrázs került (ezt valószínűleg Anyám horgolta), két oldalon pedig egy-egy valóban gyönyörű torontáli szőnyegsáv. A falakon ugyanazok a képek lógtak, mint a Mátray utcában. Az ablakban látszottak az udvar fái, és besütött rajta a nap. Nagyon színes, derűs, barátságos szobája volt ez második lakásunknak.

Ezután következett az én szobám. A helyiség négyszögét egyik sarkában levágták, s e ferde falsíkon volt az ablak, ez is háromosztású. Ide az ablak alá tettem az új szerzeményt, az egyszerű, két bakra fektetett íves rajztáblát, otthoni munkaasztalommat. Szemben a hallból ide nyíló ajtóval, a külső főfal mellett állott az én, már bemutatott ágyam, mellette ugyancsak egy új szerzeménnyel, az általam tervezett háromszintes „éjjeliasztal”-lal (ez virágzöldre volt mázolva...) A legfelső szinten volt az olvasólámpa, pohár víz és az olvasott könyv helye, a középsőn a detektoros rádióé [...] legalul pedig a papucsomé. Az asztalka négy lába közül a hosszabb kettő belső oldalán egy-egy fogas volt, erre kellett akasztani a rádió két fejhallgatóját. A szobában állt még két biedermeier szekrény – másra nem emlékszem.

Bözsi szobájában csak az intarziás ágy helyére emlékszem pontosan, melynek végével átellenben nyílt a külső-belső üvegezett ajtó, s azon egy lépcsőfokról lehetett a kicsi kertbe lépni.

¹⁵ Uo. 308–310. old.